

[J. S. Foget.]

som slet ikke hører hjemme i den almindelige Pengeverden. Man har ved denne Lov sikret en bestemt Spekulationsklige, at de her kunde opnaa en ganske urimelig For tjeneste, og man har herigennem forhindret, at Laantagerne paa almindelig Basis vil kunne indfri deres Laan ekstraordinært.

Jeg vilde til Forhindring af dette foreslaa, at man simpelt hen aabnede samtlige Serier igen for en Tid og derigennem selv sagt drev Obligationskurserne ned, saadan at der igen kom et rimeligt Forhold, eller ogsaa greb ind paa anden Maade. Jeg tror dog ikke, Ministeren — jeg vil gerne høre Ministerens Mening herom — vil forsvare, at sekundære Prioriteter noteres oppe i en Kurs af 98—99, samtidig med at tilsvarende forrentede Laan i Kreditforeningerne noteres helt ned under 90.

Jeg skal ikke underkende de Foranstaltninger, der er gennemført, og som har givet Laantagerne visse Lempelser. Jeg erkender, at man gennem Loven har undgaaet mange Hjemms Ruin, saavel Obligationsejeres som Laantageres. Men jeg vil gerne spørge den højtærede Minister, om han ikke deler mit Syn paa denne Sag, at Forholdene er saa vidt konsoliderede, at man som jeg før sagde, bør give Laantagerne friest mulig Adgang til at indfri deres Laan, hvor de er i Stand til at skaffe Penge andetstedsfra, og for de Laantageres Vedkommende, som ikke kan skaffe Penge, bør man nedskrive Laanene til Restgælden og betragte dem som nye Laan. Denne sidste Foranstaltning har jo været gennemført for visse Afdelingers Vedkommende for et Tidsrum af 7 Aar. Det hjalp mange, men de økonomiske Forhold er endnu saadan, at man ikke har Mulighed for at forrente Laanene. Professor O. H. Larsen oplyste forleden, at der i de senere Aar kun har været Mulighed for at forrente Prioritetsgælden med 3 pCt., og at der saa derefter slet intet var til de Penge, som Landmanden selv havde anbragt i sin Bedrift. Naar man ved, at det er Tilfældet, at der kun kan betales 3 pCt., og man her er kommet op paa at betale 6—6½ pCt. effektivt, er det givet, at dette Forhold ikke bør fortsættes for en sekundær Laaneinstitution. Derimod vil Forholdene ikke alene stabiliseres, men de vil give Mulighed for en frivillig Likvidation, hvis man gennemførte det, jeg her har peget paa.

Dette understreges saa meget mere af Ministerens Oplysning om, at de Laan, man agter at udskrive, i særlig Grad er tænkt placeret paa Byejeendomme. Man er altsaa ved at lave Hypotekforeningens oprindelige

Formaal: at være en Laanevirksomhed for Landejendomme, om til at blive en Laanevirksomhed for Byejeendomme. Man tvinger herved Landmanden ind i en solidarisk Forpligtelse over for de mere eller mindre velfunderede Byggevirksomheder, og dette ser jeg en meget stor Fare i.

Vi kan for vort Vedkommende give Tilslutning til §§ 1, 2 og 3 i Lovforslaget, men jeg henstiller, at man lader § 4 udgaa.

Indenrigsministeren (Bertel Dahlgaard):

Jeg takker for den velvillige Behandling, Lovforslaget har faaet fra praktisk talt alle Sider, og skal blot føje enkelte Ord til de Bemærkninger, der er fremsat.

Det ærede Medlem Hr. Nørskov spurgte, om det ikke var Hensigten, at der nu, naar der skete en Genaabning af Udlaansvirksomheden, blev givet samme Ret for Landejendomme til Genoptagelse af Laan som for de saakaldte Grundejeendomme, idet det ærede Medlem udtalte, at Grundlaget og Behovet herfor kunde være ens begge Steder. Det kan jeg ikke give det ærede Medlem Ret i. Hvis det ærede Medlem undersøgte, hvorledes Forholdene ligger i de Landhypotekforeninger, hvor der er Adgang til Udlaansvirksomhed, vil det ærede Medlem netop se, at disse Landhypotekforeninger praktisk talt har haft deres Laanevirksomhed standset, og saaledes er det praktisk talt den Dag i Dag. Derfor er det klart, at Spørgsmaalet om mulig Genoptagelse af Udlaansvirksomheden for Landejendomme maa overvejes i Forbindelse med Forholdene, som de i det hele taget ligger for Laanevirksomhed af den Art her i Landet, og ogsaa under Hensyn til det, det ærede Medlem Hr. Rasmussen (Gylling) nævnte, de almindelige Overvejelser vedrørende Landbrugets Gældsforhold og Adgang til Pantsætning.

Dette at ville sidestille Problemet med sekundær Panteret i Beboelsejeendomme f. Eks. og i Landejendomme uden Hensyn til de faktisk foreliggende økonomiske Forhold inden for Erhvervslivet er her saa fejlagtig som vel muligt. Men jeg skal til det ærede Medlem Hr. Nørskov sige, at i det Udkast til Statutter, som er udarbejdet, som har været forelagt og er tiltraadt af Jydsk Landhypotekforenings Ledelse og dermed ogsaa af Repræsentantskabet, og som det er Hensigten at bygge denne Genoptagelse af Laanene paa, dersom dette Lovforslag gennemføres, siges det i § 14, at naar Indenrigsministeren dertil meddeler Samtykke, kan Laaneomraadet udvides til ogsaa at omfatte Landbrugsejeendomme.